

Rolnictwo w województwie świętokrzyskim w 2017 r.

29.06.2018 r.

↑0,5%

Wzrost ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych

Ponad 99% gruntów gospodarstw rolnych w województwie posiadały gospodarstwa indywidualne. W porównaniu z 2016 r. zwiększyła się ogólna powierzchnia gospodarstw, jednak zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych. W grudniu 2017 r. odnotowano wzrost w skali roku liczebności stada trzody chlewnej, natomiast spadek liczby bydła, owiec i drobiu.

Powierzchnia gospodarstw rolnych w województwie świętokrzyskim stanowiła 3,4% ogólnej powierzchni gospodarstw kraju.

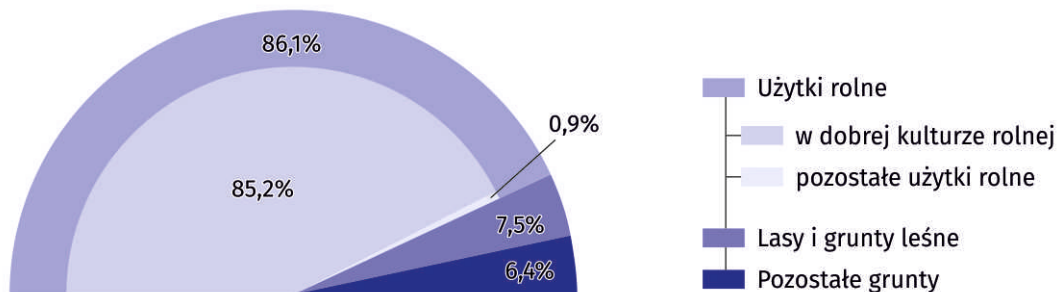
Wyniki corocznego czerwcowego badania rolniczego (R-CzBR) przeprowadzonego przez ankierów Głównego Urzędu Statystycznego w czerwcu i lipcu 2017 r. wskazują – w porównaniu z danymi z 2016 r. – na ciągły proces zmian w rolnictwie w województwie świętokrzyskim.

Użytkowanie gruntów

W czerwcu 2017 r. ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych, których użytkownicy mieli siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego wyniosła 564,8 tys. ha i w porównaniu z danymi z roku poprzedniego była większa - o 2,7 tys. ha, tj. o 0,5%. Powierzchnia ta stanowiła 3,4% powierzchni gruntów gospodarstw rolnych w kraju. Grunty należące do gospodarstw indywidualnych oszacowano na 559,5 tys. ha, tj. o 1,0% więcej niż w 2016 r.

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2017 r.

Stan w czerwcu; według siedziby użytkownika

Powierzchnia **użytków rolnych** w gospodarstwach rolnych zajmowała 486,2 tys. ha i stanowiła 86,1% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych. W zdecydowanej większości (99,0%) grunty te należały do gospodarstw indywidualnych. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 4,6 tys. ha, tj. o 0,9%.

Powierzchnia **użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** wyniosła 481,1 tys. ha, tj. 98,9% ogólnej powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek ten był większy o 0,6 p. proc. Zmniejszył się tym samym – w ogólnej powierzchni użytków rolnych udział powierzchni użytków rolnych pozostałych (czyli użytków rolnych nie użytkowanych i nie utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej) z 1,7% w 2016 r. do 1,1% w 2017 r.

Powierzchnia pod zasiewami wyniosła 330,5 tys. ha i była o 2,9% większa w porównaniu z danymi z 2016 r. Udział powierzchni pod zasiewami w ogólnej powierzchni użytków rolnych wyniósł 68,0%. W indywidualnych gospodarstwach rolnych ukształtowała się na poziomie 327,3 tys. ha i w porównaniu do 2016 r. zajmowała więcej o 9,5 tys. ha, tj. o 3,0%.

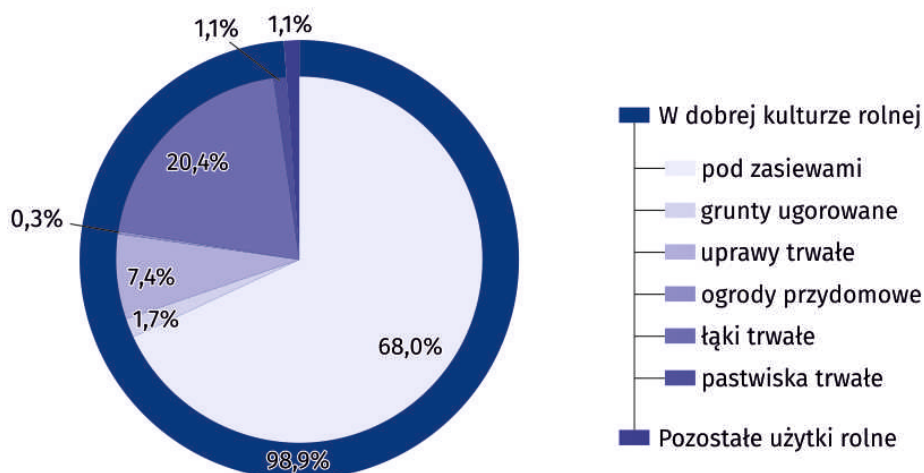
W 2017 r. **powierzchnia gruntów ugorowanych** będących w dobrej kulturze rolnej wyniosła 8,5 tys. ha, tj. 2,5% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Powierzchnia gruntów ugorowanych w gospodarstwach indywidualnych wyniosła 8,2 tys. ha (2,5% gruntów ornych tych gospodarstw).

Tablica 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

LATA	Po- wierz- nia grun- tów ogółem	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozo- stałe grunty	
		ogółem	w dobrej kulturze rolnej			pozo- stałe			
			razem	w tym					
				grunty orne	uprawy trwałe				łąki trwałe
w ha									
OGÓŁEM									
2016	562031	490872	482699	330966	44675	96387	8173	38949	32210
2017	564757	486228	481082	338966	35896	99099	5146	42244	36285
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE									
2016	553726	483287	475800	327512	44632	95343	7487	38669	31770
2017	559461	481471	476619	335510	35853	98365	4853	41989	36000

Drugą grupą gruntów należącą do użytków rolnych w dobrej kulturze pod względem zajmowanej powierzchni były **łąki trwałe** (99,1 tys. ha), stanowiąc 20,4% użytków rolnych ogółem, a zarazem 17,5% ogólnej powierzchni gruntów.

Wykres 2. Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych
Stan w czerwcu

Uprawy trwałe w gospodarstwach rolnych zajmowały 35,9 tys. ha stanowiąc 7,4% powierzchni użytków rolnych, w tym powierzchnia sadów – 34,9 tys. ha stanowiąc 7,2% powierzchni użytków rolnych i 97,2% areалу upraw trwałych.

Pastwiska trwałe zajmowały 5,5 tys. ha, czyli 1,1% użytków rolnych i 1,0% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych. W stosunku do 2016 r. zmniejszyła się (o 40,8%, tj. o 3,8 tys. ha) powierzchnia pastwisk trwałych w województwie świętokrzyskim, jak również udział pastwisk w powierzchni użytków rolnych (o 0,8 p. proc.).

Ogrody przydomowe obejmowały 1,6 tys. ha, przed rokiem 1,4 tys. ha. Ich udział w powierzchni zarówno użytków rolnych, jak i ogólnej powierzchni gruntów województwa oscylował w granicach 0,3%.

Powierzchnia zajmowana przez **lasy i grunty leśne** – 42,2 tys. ha – stanowiła 7,8% powierzchni gospodarstw rolnych. W stosunku do roku 2016 powierzchnia zalesiona zwiększyła się o 3,3 tys. ha, tj. o 8,5%.

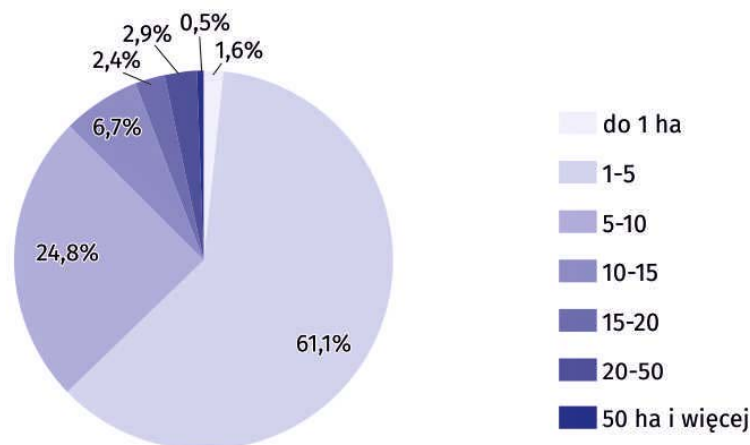
W 2017 r. powierzchnia **pozostałych gruntów** w gospodarstwach rolnych wyniosła 36,3 tys. ha tj. 6,4% ogólnej powierzchni gruntów znajdujących się w użytkowaniu gospodarstw rolnych i była o 12,7% większa od roku ubiegłego.

W województwie świętokrzyskim w 2017 r. liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne wyniosła 83,5 tys., w tym 70,6 tys. użytki rolne pod zasiewami. W ogólnej liczbie gospodarstw posiadających użytki rolne 98,4% (82,2 tys.) stanowiły gospodarstwa, w których powierzchnia użytków rolnych wyniosła powyżej 1 ha. W grupie tych gospodarstw 61,1% stanowiły gospodarstwa posiadające 1-5 ha użytków rolnych, 31,5% - gospodarstwa posiadające 5-15 ha użytków rolnych, 4,3% - gospodarstwa posiadające 15-30 ha użytków rolnych i 1,5% - gospodarstwa mające 30 ha i więcej UR.

W 2017 r. użytki rolne posiadało 83,5 tys. gospodarstw rolnych.

Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne z użytkami rolnymi wyniosła 5,82 ha (w kraju 10,40 ha). W gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha wskaźniki te wyniosły odpowiednio 5,90 ha i 10,55 ha

Wykres 3. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2017 r.

Środki produkcji

W roku gospodarczym 2016/2017 zużycie **nawozów mineralnych (NPK)** w województwie świętokrzyskim było większe niż rok wcześniej. Pod uprawy wysiano 56,1 tys. t nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik, tj. o 8,6 tys. t (o 18,2%) więcej niż przed rokiem. W stosunku do poprzedniego okresu gospodarczego odnotowano wzrost zużycia nawozów azotowych (N), fosforowych (P_2O_5) i potasowych (K_2O).

W roku gospodarczym 2016/2017 w województwie świętokrzyskim odnotowano wzrost zużycia nawozów mineralnych o ponad 18%.

Zużycie nawozów mineralnych według grup asortymentowych w porównaniu z rokiem gospodarczym 2016/2017 przedstawiało się następująco:

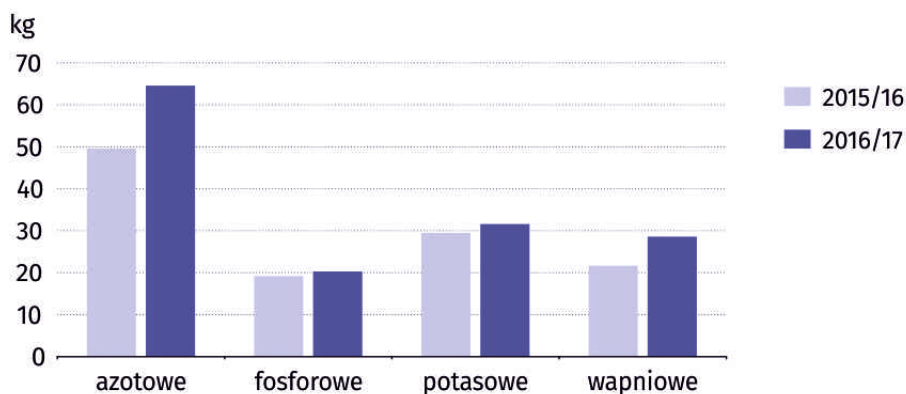
- azotowe (N) – 31,1 tys. t, tj. o 29,9% więcej,
- fosforowe (P_2O_5) – 9,8 tys. t, tj. o 5,5% więcej,
- potasowe (K_2O) – 15,2 tys. t, tj. o 6,8% więcej.

Średnie zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ogółem, pod zbiory w 2017 r. wyniosło 115,3 kg NPK i było o 18,7 kg (o 19,4%) większe niż w poprzednim roku gospodarczym. Natomiast średnie zużycie nawozów sztucznych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze ukształtowało się na poziomie 116,5 kg NPK, czyli było o 18,2 kg większe niż rok wcześniej.

W ogólnym zużyciu nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik azot (N) stanowił 55,5%, fosfor (P_2O_5) – 17,4%, a potas (K_2O) – 27,1%, podczas gdy przed rokiem udział tych składników wyniósł odpowiednio: 50,5%, 19,5% i 30,0%.

W roku gospodarczym 2016/2017 nawozy mineralne stosowało 65,0 tys. gospodarstw rolnych, z tego azotowe – 80,2% gospodarstw, wieloskładnikowe – 64,3%, potasowe – 7,6% i fosforowe – 7,4%.

Wykres 4. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik) na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej

Zużycie **nawozów wapniowych (CaO)** pod zbiory w 2017 r. wyniosło 13,8 tys. t i było o 3,5 tys. t (o 31,8%) większe niż przed rokiem. Poziom zużycia nawozów wapniowych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ogółem wyniósł 28,3 kg CaO i był o 7,0 kg wyższy niż w poprzednim roku gospodarczym. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej zużycie nawozów wapniowych wyniosło 28,6 kg CaO, przed rokiem 21,7 kg CaO.

W roku gospodarczym 2016/2017 zużyto 6,6 tys. t **nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO)** o 2,5 tys. t (o 58,0%) więcej niż rok wcześniej. Poziom zużycia nawozów wapniowo-magnezowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych dla rolnictwa ogółem wyniósł 13,7 kg, a w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej ukształtował się na poziomie 13,8 kg.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w sezonie wegetacyjnym 2016/17

Niedobory wilgoci w sierpniu i we wrześniu 2016 r. opóźniły prace dotyczące przygotowania pól pod zasiewy ozimin. Przedłużające się żniwa w niektórych rejonach województwa rzutowały na opóźnienia w wykonywaniu orek. W październiku wystąpiły opady deszczu, które poprawiły uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby i stwarzały dobre warunki dla kiełkowania wysianych nasion i wschodu ozimin. Deszczowa pogoda utrudniała wykonywanie prac polowych i dalszych siewów ozimin, a występujące chłody spowalniały procesy życiowe roślin. Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymujące się dodatnie temperatury powietrza podtrzymywały roślinność i stwarzały dobre warunki wzrostu i rozwoju roślin, oziminy krzewiły się dobrze. Dobowe wahania temperatur powietrza występujące w miesiącu listopadzie sprzyjały hartowaniu się roślin, oziminy w stan spoczynku zimowego weszły w fazie krzewienia. Grudzień charakteryzował się zmienną pogodą, występowały mgły i przelotne opady deszczu ze śniegiem. Przebieg pogody w miesiącu grudniu nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących roślin, jedynie dodatnie temperatury powietrza okresami powyżej 5°C zakłócały zimowy spoczynek roślin. Pod koniec grudnia i w styczniu wystąpiły znaczne spadki temperatur zarówno w dzień, jak i w nocy, lokalnie do -25°C. Niewielka okrywa śnieżna i występujące w ciągu miesiąca silne, wysuszające wiatry powodowały przemieszczanie śniegu i miejscami powodowały wysmalanie odkrytych roślin. W lutym przebieg pogody nie stwarzał na ogół zagrożenia dla zimujących roślin, występowały opady śniegu i deszczu oraz ujemne temperatury. Uprawy ozime pokryte były warstwą śniegu, która chroniła rośliny przed wymarzeniem. Lokalnie w wyniku dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmrażania wierzchniej warstwy gleby, powodując osłabienie systemu korzeniowego roślin. W marcu warunki agrometeorologiczne były zróżnicowane, temperatury w dzień dodatnie, a nocą wystąpiły spadki do -6°C, pojawiły się opady deszczu. Rolnicy przystąpili do przygotowywania pól pod siewy wiosenne oraz pod wysadzenie ziemniaków. W niektórych rejonach województwa prace utrudniała zbyt wilgotna gleba, stąd też rolnicy w tych rejonach nie mogli dokonywać siewów zbóż jarych i warzyw. W marcu ruszyła roślinność, rolnicy przystąpili do wysiewania nawozów, jak również stosowali zabiegi ochrony roślin, prace te wstrzymywały opady deszczu ze śniegiem. Pogoda w marcu sprzyjała wzrostowi roślin, stan ozimin oceniano jako dobry, zboża były w fazie intensywnego krzewienia, rzepak w fazie trzeciego okółka liści. Znaczne pogorszenie pogody w kwietniu

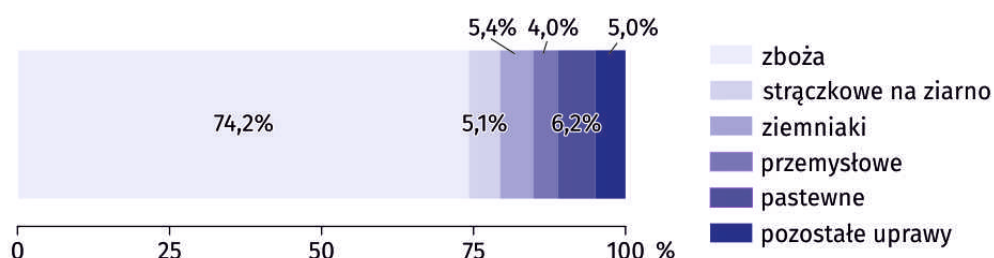
zahamowało wzrost i rozwój roślin. W kwietniu wystąpiły intensywne opady deszczu i śniegu oraz znaczne spadki temperatur lokalnie do -8°C , powodując uszkodzenia roślin szczególnie w uprawach sadowniczych oraz na plantacjach truskawek. Takie warunki pogodowe uniemożliwiały lub utrudniały wykonywanie siewów. Zimne noce i chłodne wiatry rzutowały na wolniejszą wegetację roślin. Początek maja również z niekorzystnymi warunkami pogodowymi, niskie temperatury, opady deszczu nie sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin. Lokalne przymrozki jakie wystąpiły 9-10 maja spowodowały pogłębienie strat mrozowych szczególnie w uprawach sadowniczych. Drzewa w tym okresie były w fazie kwitnienia, występujące spadki temperatur spowodowały znaczne uszkodzenia kwiatów. Przebieg pogody w maju nie sprzyjał wzrostowi roślin, powodował nierównomierne wschody zasianych upraw, wegetacja została opóźniona o około dwa tygodnie. Od końca drugiej dekady maja warunki pod względem temperatury powietrza poprawiły się, a wegetacja została znacznie przyspieszona. Ciepłe dni na początku czerwca sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin, pomimo występującego rejonami niedostatecznego uwilgotnienia gleby. Notowane w drugiej połowie czerwca opady deszczu, miejscami dość obfite, wpłynęły na dobre uwilgotnienie gleby. Lokalnie ulewne deszcze, połączone z burzami i silnym wiatrem oraz gradobicia spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, wylegnięcie łąnów zbóż, a miejscami nawet podtopienia pól. W pierwszej połowie lipca obserwowano dojrzewanie upraw, a utrzymujące się opady deszczu zapewniały dobre uwilgotnienie gleby. W drugiej dekadzie miesiąca lokalnie przystąpiono do koszenia jęczmienia ozimego oraz rzepaku i rzepiku, a pod koniec lipca rozpoczęto zbiór pozostałych zbóż. Żniwa zakłócone były licznymi i obfitymi opadami deszczu w miesiącu sierpniu. Opady deszczu we wrześniu i październiku utrudniały zbiory ziemniaków, pozostałych okopowych, kukurydzy oraz warzyw. Częste i miejscami obfite opady deszczu we wrześniu i październiku utrudniały przygotowanie pól pod siewy ozimin.

Produkcja roślinna

Powierzchnia zasiewów w województwie świętokrzyskim w 2017 r. wyniosła 330,5 tys. ha i stanowiła 68,0% ogólnej powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z rokiem ubiegłym była większa o 2,9%, tj. o 9,4 tys. ha. W użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajdowało się 99,0% powierzchni zasiewów ogółem (tyle samo jak przed rokiem). W stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się powierzchnia upraw zbóż, ziemniaków i upraw pastewnych, a zmniejszyła strączkowych na ziarno i roślin przemysłowych.

W ogólnej powierzchni zasiewów największy areal (245,2 tys. ha, tj. 74,2% ogółu zasiewów) zajmowały **zboża ogółem**, tj. zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi. Następnymi grupami upraw pod względem powierzchni były rośliny pastewne uprawiane na 20,5 tys. ha, które stanowiły 6,2% powierzchni zasiewów oraz ziemniaki – 17,9 tys. ha (odpowiednio 5,4%). W strukturze zasiewów w porównaniu do roku 2016 zwiększył się udział powierzchni obsianej zbożami (o 1,5 p. proc.), ziemniakami (o 1,0 p. proc) i pastewnymi (o 0,1 p. proc). Zmniejszył się natomiast udział upraw strączkowych na ziarno (o 0,4 p. proc) i przemysłowych (o 0,3 p. proc).

Wykres 5. Struktura powierzchni zasiewów ważniejszych grup upraw rolnych w 2017 r.

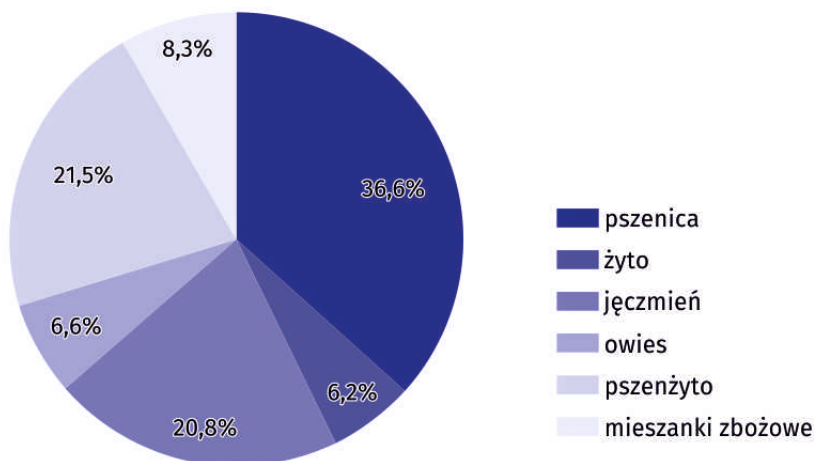

Areał uprawy **zbóż podstawowych z mieszankami** wyniósł 232,3 tys. ha, stanowiąc 94,7% ogółu powierzchni zajmowanej przez zboża. W stosunku do stanu z 2016 r. powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zwiększyła się o 13,2 tys. ha, tj. o 6,0%. W gospodarstwach indywidualnych zlokalizowane było 99,1% upraw zbóż podstawowych z mieszankami.

Powierzchnia zasiewów zajmowała przeważającą część powierzchni użytków rolnych.

Wykres 6. Struktura powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2017 r.

Stan w czerwcu

Ponad jedną trzecią powierzchni zasianych zbóż podstawowych z mieszankami zajmowała **pszenica** – 85,1 tys. ha (tj. 36,6% ogółu), w tym pszenica ozima - 67,6 tys. ha. Areal uprawy pszenicy zwiększył się w stosunku do stanu sprzed roku (o 12,9%), zwiększyła się także powierzchnia uprawy pszenicy ozimej (o 6,3%) oraz pszenicy jarej (o 48,2%). **Jęczmieniem** obsiano 48,3 tys. ha, czyli o 1,6 tys. ha więcej niż rok temu. W głównej mierze był to jęczmień jary, który stanowił 89,0% ogółu powierzchni jęczmienia. W porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się powierzchnia zarówno jęczmienia jarego, jak i jęczmienia ozimego – odpowiednio o 0,5% i o 33,9%. **Owies** uprawiany był na powierzchni 15,4 tys. ha, czyli o 2,0 tys. ha większej niż rok wcześniej. Na **pszenżyto** przeznaczono 49,9 tys. ha, tj. o 0,7% mniej niż w 2016 r. **Żyto** zajmowało powierzchnię 14,4 tys. ha, czyli o 1,9 tys. ha większą w stosunku do roku poprzedniego.

Drugą pod względem wielkości powierzchni uprawą w województwie świętokrzyskim były rośliny **pastewne** użytkowane na paszę. W 2017 r. zajmowały powierzchnię 20,5 tys. ha, co stanowiło 6,2% ogólnej powierzchni zasiewów. W stosunku do poprzedniego roku areal uprawy pastewnych uległ powiększeniu o 0,9 tys. ha (tj. o 4,7%). W strukturze zasiewów udział roślin pastewnych zwiększył się w stosunku do 2016 r. o 0,1 p. proc. W gospodarstwach indywidualnych zlokalizowane było 98,1% wszystkich upraw pastewnych. **Kukurydzę na zielonkę** uprawiano na powierzchni 7,3 tys. ha, tj. o 3,1% mniejszej niż rok temu. Rośliny **strączkowe pastewne na zielonkę** zajmowały obszar 1,8 tys. ha, czyli o 17,5% mniejszy niż przed rokiem.

Powierzchnia uprawy **ziemniaków** (razem z powierzchnią w ogrodach przydomowych) wyniosła 17,9 tys. ha wobec 14,0 tys. ha w 2016 r., czyli zwiększyła się o 28,0%. Ich udział w ogólnej powierzchni zasiewów wyniósł 5,4% i zwiększył się w stosunku do poprzedniego roku o 1,0 p.proc. Cała niemal uprawa ziemniaków znajdowała się w gospodarstwach indywidualnych.

W porównaniu z rokiem 2016 zmniejszyła się powierzchnia upraw **przemysłowych** z 13,7 tys. ha do 13,4 tys. ha w 2017 r., tj. o 2,2%. Stanowiło to 4,0% ogólnej powierzchni upraw województwa wobec 4,3% przed rokiem. Powierzchnia upraw **rzepaku i rzepiku** zmniejszyła się o 2,0% z 7,7 tys. ha do 7,5 tys. ha. Jednak udział rzepaku i rzepiku w ogólnej powierzchni zasiewów nie zmienił się i wyniósł 2,3%. Areal uprawy **buraków cukrowych** zwiększył się w ciągu roku o 18,1% wynosząc w 2017 r. 4,2 tys. ha. Gospodarstwa indywidualne uprawiały 96,2% ogółu roślin przemysłowych, 93,6% rzepaku i rzepiku i 100,0% buraków cukrowych.

W województwie świętokrzyskim zebrano 748,7 tys. t **zbóż podstawowych z mieszankami**, tj. o 14,6% więcej niż przed rokiem. Stanowiło to 2,7% zbiorów krajowych. Większa produkcja zbóż podstawowych z mieszankami wynikała ze zwiększenia powierzchni uprawy oraz lepszego plonowania (wzrost z 29,8 dt/ha do 32,2 dt/ha)

Zbiory **strączkowych jadalnych** wyniosły 14,9 tys. t i były o 11,3% niższe niż przed rokiem. Spadek ten wynikał z powodu mniejszej powierzchni uprawy - o 19,7%, pomimo większego o 10,5% plonowania.

Zbiory **ziemniaków** (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych) były o 10,8% wyższe w porównaniu z 2016 r. i wyniosły 400,2 tys. t. Wzrost produkcji był wynikiem zwiększenia

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami stanowiły blisko 3% zbiorów krajowych.

powierzchni uprawy pomimo zmniejszenia plonów. Wydajność ziemniaków z 1 ha w województwie świętokrzyskim wyniosła 223 dt i była niższa o 13,6% od odnotowanej w 2016 r.

Tablica 2. Plony i zbiory głównych ziemiopłodów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Plony			Zbiory		
	2016	2017		2016	2017	
	z 1 ha w dt	2016=100		z 1 ha w dt	2016=100	
Zboża podstawowe z mieszankami	29,8	32,2	108,1	653,1	748,7	114,6
Strączkowe jadalne	20,9	23,1	110,5	168,3	149,4	88,7
Ziemniaki	258	223	86,4	361,2	400,2	110,8
Buraki cukrowe	741	617	83,3	264,9	260,4	98,3
Rzepak i rzepik	25,2	30,0	119,0	19,3	22,5	116,5

Wyższą produkcję, przy lepszym plonowaniu osiągnięto w przypadku **rzepaku i rzepiku**. Zbiory oszacowano na poziomie 25,5 tys. t, a średnie plonowanie wyniosło 30,0 dt/ha. Produkcja była większa o 16,5%, a przeciętny plon o 19,0% w porównaniu z rokiem 2016.

Zbiory **buraków cukrowych** wyniosły 260,4 tys. t i były niższe (o 1,7%) w porównaniu z odnotowanymi w 2016 r. Spadek produkcji był wynikiem gorszego plonowania, pomimo zwiększenia powierzchni uprawy. W województwie przeciętny plon buraków cukrowych wyniósł 617 dt/ha – o 16,7% mniej od uzyskanych w 2016 r.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

W grudniu 2017 r. **pogłowie bydła** ogółem wyniosło 157,0 tys. sztuk i zmniejszyło się o 9,5 tys. sztuk (o 5,7%) w stosunku do stanu notowanego w analogicznym okresie 2016 r., natomiast w porównaniu z czerwcem 2017 r. zmniejszyło się o 7,4 tys. sztuk (o 4,5%). Pogłowie krów w omawianym okresie wyniosło 54,3 tys. sztuk i zmniejszyło się w odniesieniu do grudnia 2016 r. o 2,4 tys. sztuk (o 4,2%). Gospodarstwa indywidualne utrzymywały 99,4% wojewódzkiego pogłowia bydła.

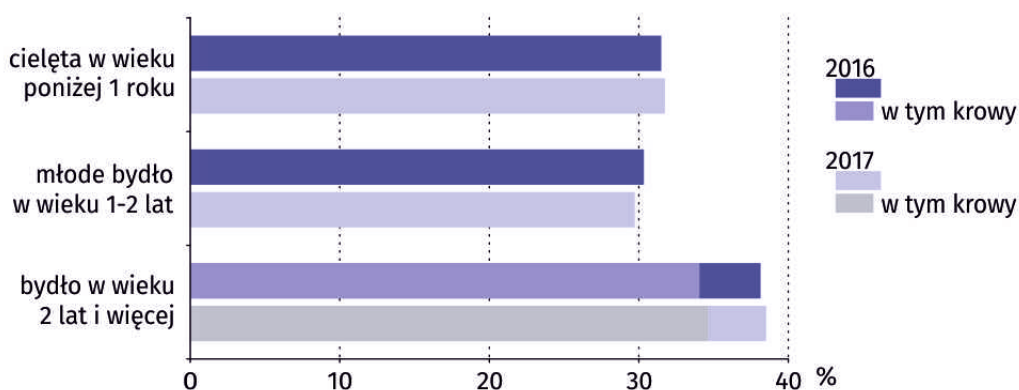
W strukturze pogłowia bydła ogółem w skali roku zmniejszył się udział młodego bydła w wieku 1-2 lat (o 0,6 p. proc.), natomiast zwiększył się udział bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 0,4 p. proc.), w tym pogłowia krów (o 0,6 p. proc) oraz udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 0,2 p. proc.).

Obsada bydła ogółem, w tym krów, na 100 ha użytków rolnych wyniosła odpowiednio 32,3 szt. i 11,2 szt., wobec 33,9 i 11,6 sztuk w grudniu 2016 r.

W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano spadek liczebności stada bydła o 5,7%.

Wykres 7. Udział bydła według grup wiekowo-użytkowych w pogłowie ogółem

Stan w grudniu

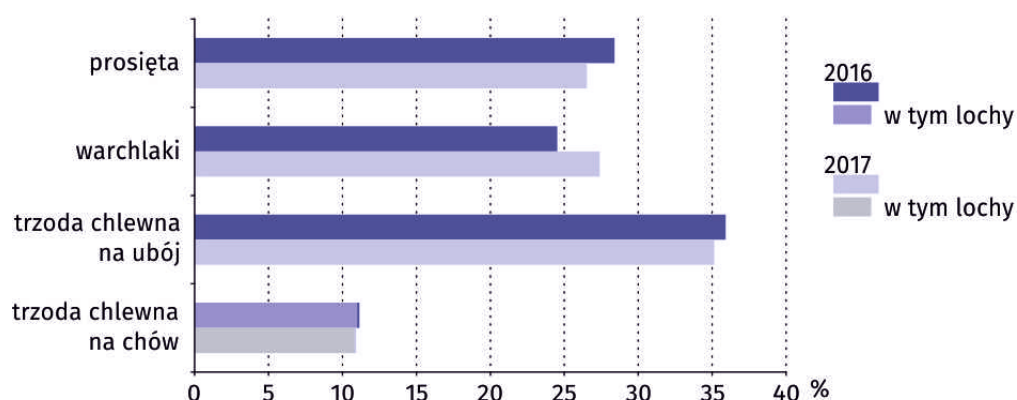
Pogłowie trzody chlewnej według stanu w grudniu 2017 r. wyniosło 228,4 tys. sztuk i zwiększyło się w porównaniu ze stanem notowanym przed rokiem o 18,9 tys. sztuk (o 9,0%), a w odniesieniu do czerwca 2017 r. zwiększyło się o 5,5 tys. sztuk (o 2,4%). Stado loch na chów w omawianym okresie wyniosło 24,7 tys. sztuk, tj. o 1,6 tys. sztuk (o 7,0%) więcej niż w grudniu 2016 r. i o 0,5 tys. sztuk (o 2,2%) więcej niż w czerwcu 2017 r. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywane było 93,2% całego pogłowia trzody chlewnej.

W strukturze pogłowia trzody chlewnej ogółem w skali roku zmniejszył się udział prosiąt (o 1,9 p. proc.), trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na ubój (o 0,8 p. proc.) oraz trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na chów (o 0,3 p. proc.). W tym samym okresie zwiększył się udział warchlaków (o 2,9 p. proc.).

Obsada trzody chlewnej ogółem, w tym loch na chów, na 100 ha użytków rolnych wyniosła odpowiednio 47,0 szt. i 5,1 szt., a w grudniu 2016 r. – 42,7 szt. i 4,7 szt.

Wykres 8. Udział trzody chlewnej według grup wiekowo-użytkowych w pogłowie ogółem

Stan w grudniu

Pogłowie owiec w grudniu 2017 r. liczyło 4,3 tys. sztuk i było o 8,3% niższe od stanu notowanego w grudniu 2016 r., natomiast w porównaniu do stanu z czerwca 2017 r. obniżyło się o 37,9%. Maciorki jednoroczne i starsze stanowiły 92,9% ogółu stada owiec (4,0 tys. sztuk).

Na gospodarstwa indywidualne przypadają 98,7% ogółu pogłowia województwa. W grudniu 2017 r. obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 0,9 szt., w tym maciorek 0,8 szt.

Pogłowie drobiu ogółem w grudniu 2017 r. wyniosło 5876,4 tys. sztuk i było o 527,8 tys. sztuk (o 9,9%) większe w odniesieniu do grudnia 2016 r. i o 618,2 tys. sztuk (o 9,5%) mniejsze w odniesieniu do czerwca 2017 r. Gospodarstwa indywidualne utrzymywały 89,0% wojewódzkiego pogłowia drobiu. W strukturze pogłowia drobiu ogółem 95,0% stanowiły drób kurzy razem, w tym nioski – 23,5%. Obsada drobiu na 100 ha użytków rolnych wyniosła 1208,6 szt., wobec 1089,6 szt. w grudniu 2016 r.

Skup wybranych produktów i ich ceny

W 2017 r. w województwie świętokrzyskim skupiono produkty rolne o łącznej wartości 1395,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), tj. o 12,6% więcej niż w roku poprzednim. Wartość skupionych produktów roślinnych wyniosła 335,6 mln zł i stanowiła 24,0% ogólnej wartości skupu w województwie świętokrzyskim, a produktów zwierzęcych – 1060,1 mln zł (76,0%).

Skup **zbóż ogółem** (łącznie z ziarnem siewnym) w województwie świętokrzyskim w 2017 r. ukształtował się na poziomie 81,1 tys. t i był o 25,1% mniejszy niż w 2016 r. W 2017 r. skupiono 69,8 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego). W odniesieniu do roku poprzedniego skup był mniejszy o 25,3%. W omawianym roku w skupiono 53,9 tys. t **pszenicy**, tj. o 22,6% mniej niż w poprzednim roku. Skup **żyta** wyniósł 0,8 tys. t i zwiększył się o 88,0% w odniesieniu do 2016 r.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2017 r. wyniosła 64,25 zł za 1 dt. i była o 9,5% wyższa niż przed rokiem. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 74,04 zł tj. o 9,9% więcej niż w roku poprzednim. W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 55,39 zł za dt., tj. o 24,1% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2016 r. W obrocie targowiskowym cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 7,6% i osiągnęła poziom 58,37 zł.

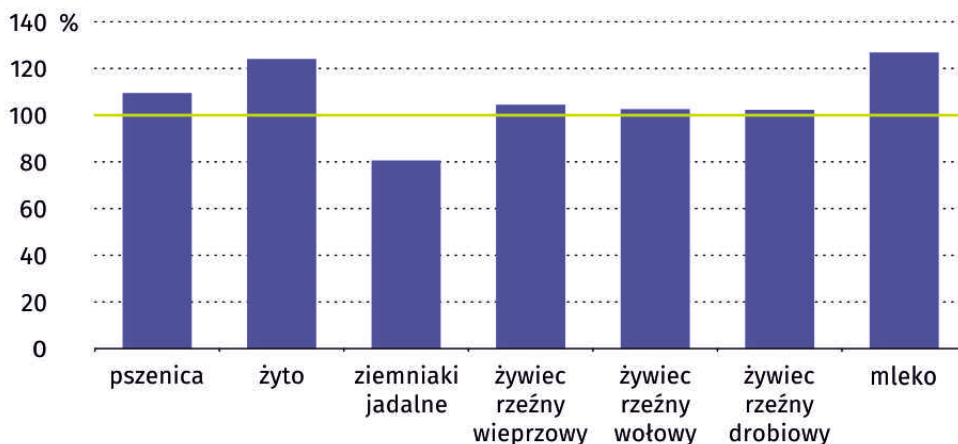
W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano wzrost liczebności trzody chlewnej o 9,0%, w tym loch na chów o 7,0%.

Zarówno w skupie, jak i w obrocie targowiskowym dla większości produktów rolnych w stosunku do poprzedniego roku odnotowano wzrost cen.

Wykres 9. Zmiany cen skupu głównych produktów rolnych w 2017 r.

2016 = 100

Skup **ziemniaków ogółem** w 2017 r. ukształtował się na poziomie 7,2 tys. t. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupionych ziemniaków o 13,8%.

W omawianym roku za ziemniaki ogółem w skupie płacono 43,23 zł za 1 dt., tj. o 19,4% mniej niż przed rokiem. Cena **ziemniaków jadalnych** (bez wczesnych) wyniosła 42,78 zł za 1 dt i była niższa o 19,4% w porównaniu do 2016 r. W obrocie targowiskowym średnia roczna cena ziemniaków jadalnych późnych ukształtowała się na poziomie 68,36 zł za 1 dt, i była niższa o 8,9% od ceny z poprzedniego roku.

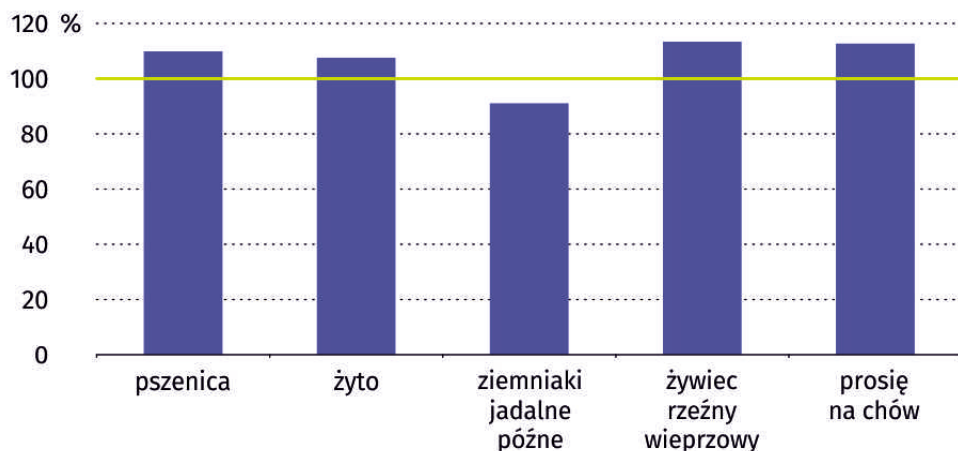
Skup **buraków cukrowych** wyniósł 241,1 tys. t i był mniejszy o 9,0% w stosunku do 2016 r. Średnia cena skupu 1 dt wyniosła 7,26 zł i była niższa o 36,1% od ceny skupu w poprzednim okresie.

W omawianym roku skupiono o 38,5% więcej **rzepaku i rzepiku przemysłowego** (18,8 tys. t), a cena za 1 dt była niższa o 3,2% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2017 r. skupiono 164,5 tys. t **żywca rzeźnego** w wadze żywej, tj. o 3,7% więcej niż przed rokiem. W ciągu ostatniego roku skupiono 60,9 tys. t żywca wieprzowego, tj. o 8,6% więcej niż w roku poprzednim. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 43,1 tys. t i był o 14,2% większy niż przed rokiem. Żywca drobiowego skupiono 59,5 tys. t, czyli o 6,0% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wykres 10. Zmiany cen targowiskowych głównych produktów rolnych w 2017 r.

2016 = 100

W omawianym roku cena **żywca wieprzowego** w skupie osiągnęła wartość 4,86 zł za kg, tj. o 4,5% wyższą niż w 2016 r. Na wolnym rynku przeciętna cena żywca wieprzowego osiągnęła poziom 5,51 zł za 1 kg i była o 13,4% wyższa w porównaniu do cen w 2016 r. Cena skupu żywca **wołowego** wyniosła 6,75 zł za kg, tj. zwiększyła się o 2,6% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku. W 2017 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 3,64 zł i była o 2,3% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku.

W 2017 r. za 1 **prosię** przeznaczone do dalszego chowu płacono 182,06 zł, tj. o 12,7% więcej niż w 2016 r.

Skup **mleka** w 2017 r. w województwie świętokrzyskim wyniósł 180,2 mln l, tj. o 3,5% więcej niż przed rokiem. Za 1 l mleka w omawianym roku w skupie płacono 1,30 zł, tj. o 26,9% mniej niż w 2016 r.

W 2017 r. w odniesieniu do roku poprzedniego pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Ukształtowała się ona na poziomie 8,3 (wobec 8,6 w 2016 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie również uległa zmniejszeniu i wyniosła 7,0 w 2017 r., wobec 7,3 w 2016 r.

Uwagi metodyczne

Źródło informacji stanowiły wyniki przeprowadzonych w 2017 r. badań z zakresu użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych, wynikowego szacunku plonów i zbiorów upraw rolnych i ogrodniczych oraz pogłowia zwierząt gospodarskich.

Dane opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzanych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, zbiorczych wyników sprawozdawczości z gospodarstw osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS.

Dane za 2016 r. dotyczące użytkowania gruntów opracowano na podstawie wyników cyklicznego, (realizowanego co 3 lata) badania struktury gospodarstw rolnych (BSGR), które przeprowadzono w dniach 1 czerwca – 29 lipca 2016 r, dlatego wartości przedstawione w publikacji „Rolnictwo w województwie świętokrzyskim w latach 2015 i 2016” nie są zawsze porównywalne z danymi zamieszczonymi w bieżącej informacji sygnalnej.

Dane o powierzchni oraz produkcji ziemniaków uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych.

Dane prezentuje się według siedziby użytkownika.

Uwaga:

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne różnice w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Opracowanie merytoryczne:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Rafał Młynik
Tel: 41 249 96 27
e-mail: r.mlynik@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium Statystyczne
Tel: 41 249 96 23
41 249 96 24
e-mail: i.boksa-nowak@stat.gov.pl
m.szczepanek@stat.gov.pl

Współpraca z mediami:
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych

Aneta Królik
tel.: 41 249 96 22
e-mail: a.krolik@stat.gov.pl

 www.kielce.stat.gov.pl

 @Kielce_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2017 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[powierzchnia gospodarstwa rolnego](#)

[użytki rolne](#)

[powierzchnia pozostałych użytków rolnych](#)

[powierzchnia lasów i gruntów leśnych](#)

[powierzchnia pozostałych gruntów](#)

[nawozy mineralne](#)

[zwierzęta gospodarskie](#)

[skup produktów rolnych](#)

[ceny skupu](#)

[ceny targowiskowe](#)